

זָכַר. כְּמוֹ זֶה עָשָׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא על ידי לוי, זֶה מֹשֶׁה,
בְּאוֹתָם חֲמוּרִים בְּמִצְרַיִם.
בַּתְּחִלָּה דָם, אַחַר כֵּף (שם) וַיַּהֲרֹג
ה' כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'.
כָּאֵן בַּחֲמוּר הַזֶּה פְּתוּב, וְאֵת כָּל
חִילָם וְאֵת כָּל טַפָּם וְאֵת כָּל
בְּהֵמָתָם וְגו'. שֵׁם בְּאוֹתָם
חֲמוּרִים פְּתוּב, (שם) כְּלִי כֶסֶף
וְכִלֵי זָהָב וּשְׂמֹלוֹת, וְכֹתוּב (שם)
וְגַם עָרַב רַב עֲלֶיהָ אֹתָם וְצֹאן
וּבִקְרָו וְגו'.

וּשְׁמֵעוֹן וְלוֹי - זֶה עוֹמֵד אֶצֶל
הַחֲמוּר הַזֶּה, וְזֶה עוֹמֵד אֶצֶל כָּל
אוֹתָם חֲמוּרִים. כְּלָם רְצוּ
לְהַשְׁתַּתֵּף עִם יַעֲקֹב הַקְדוֹשׁ
וּנְתַקְנוּ לְנִשְׁךְ אוֹתוֹ, וְהוּא בְּבָנָיו
עוֹמֵד לְגַבְיָהֶם וְכוּפָה אוֹתָם
תַּחְתָּיו. עֲכָשׁוּ שְׁעָשׂוּ נִשְׁךְ אוֹתוֹ
וְאֵת בָּנָיו, מִי יָקוּם מוֹלוֹ? יַעֲקֹב
וְיוֹסֵף, זֶה מִצַּד זֶה וְזֶה מִצַּד זֶה,
שְׁפָתוֹב (עוֹבְדִיָּה א) וְהִזָּה בֵּית יַעֲקֹב
אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה וּבֵית עֲשׂוֹ
לְקֵשׁ וְגו'.

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חֲתַת אֱלֹהִים עַל
הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא
רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי
יוֹסֵי, כְּלָם הָיוּ מִתְפַּנְסִים, וְכִשְׁהָיוּ
חוֹגְרִים כְּלִי זֵיִן לְקָרֵב, הָיוּ
מִרְתָּתִים וְעוֹזְבִים אוֹתָם, וְלִכְן
לֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב.

הַסִּירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר וְגו'.
הַסִּירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר - אֵלֶּה הֵם
שְׁנֵטְלוּ מִשְׁכָּם כְּלִי כֶסֶף וְזָהָב
שֶׁהָיָה חֲקוּק עֲלֵיהֶם עֲבוּדָה וְזֶה
שֶׁלָּהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, עֲבוּדָה
זֶה הָיוּ מִכֶּסֶף וְזָהָב, וַיַּעֲקֹב
הִטְמִין אוֹתָם שָׁם כְּרִי שְׁלֹא יִהְיוּ
מִצַּד שֶׁל עֲבוּדָה זֶה, שְׁאִסּוּר
לְאָדָם לְהַנּוֹת מִמֶּנָּה לְעוֹלָמִים.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה
לְרַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁפָתוֹב
(שְׂמוּאֵל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֲטֹרַת מַלְכָם

דְּאֵתְגַזְרוּ, וַיִּלְבְּתוּ וַיַּהֲרֹגוּ כָּל זָכָר. כְּגוֹנוֹנָא דָא
עֲבַד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל יְדֵא דְלוֹי, דָּא
מֹשֶׁה. בְּאֵינוֹן חֲמוּרִים בְּמִצְרַיִם. בְּקִדְמִיתָא
דָם, וַיִּלְבְּתוּ (שְׂמוֹת יג) וַיַּהֲרֹג יי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְגו'. הֵכָא בְּהֵאֵי חֲמוּר פְּתִיב, וְאֵת כָּל
חִילָם וְאֵת כָּל טַפָּם וְאֵת כָּל בְּהֵמָתָם וְגו'.
הֵתָם בְּאֵינוֹן חֲמוּרִים פְּתִיב, (שְׂמוֹת יב) כְּלִי כֶסֶף
וְכִלֵי זָהָב וּשְׂמֹלוֹת, וְכֹתִיב, (שְׂמוֹת יב) וְגַם עָרַב
רַב עֲלֶיהָ אֹתָם וְצֹאן וּבִקְרָו וְגו'.

וּשְׁמֵעוֹן וְלוֹי, דָּא קָאִים לְגַבֵּי הָאֵי חֲמוּר,
וְדָא קָאִים לְגַבֵּי כָּל אֵינוֹן חֲמוּרִים,
כְּלָהוּ בְּעוּ לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהִדְיָה דִּיעֲקֹב קְדִישָׁא
וְאֵתְתַקְנוּ לְנִשְׁכָּא לִיה, וְאִיהוּ בְּבָנוֹי קָאִים
לְגַבְיָהוּ וְכִיִּיף לוֹן תַּחְוֹתִיָּה. הַשְׁתָּא דְעֲשׂוֹ
נִשְׁיף לִיה וְלְבָנוֹי, מָאֵן יָקוּם לְגַבְיָה, יַעֲקֹב
וְיוֹסֵף. דָּא מִסְטָרָא דָא וְדָא מִסְטָרָא דָא.
דְּכֹתִיב, (עוֹבְדִיָּה א) וְהִזָּה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית
יוֹסֵף לְהִבָּה וּבֵית עֲשׂוֹ לְקֵשׁ וְגו'.

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חֲתַת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר
סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי
יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כְּלָהוּ הוּוּ מִתְפַּנְשִׁי, וְכֵד
הוּוּ חֲגָרִי זֵיִנִי קָרְבָּא הוּוּ מְרַתְתִי וְשִׁבְקִין לוֹן,
וּבְגִין כֵּף וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב:

הַסִּירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר וְגו'. הַסִּירוּ אֶת אֱלֹהֵי
הַנֶּכֶר, אֵלִין אֵינוֹן דְּנִטְלוּ מִשְׁכָּם מְאִנִּי
כְּסָפָא וְדָהָבָא דִּיהוּ חֲקִיק עֲלֵיהוּ טַעוּא
דְּלָהוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, טַעוּוֹן הוּוּ מִכְּסָפָא
וְדָהָבָא. וַיַּעֲקֹב אֵטְמִין לוֹן תַּפְּזֵן, בְּגִין דְּלֹא
יִתְהַנּוֹן מִסְטָרָא דְעֲבוּדָה זֶה, דְּאָסִיר לִיה
לְבַר נֶשׁ לְאַתְהֵגִי מִגִּיָּה לְעֹלָמִין.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא,
אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה לְרַבִּי יְהוּדָה, מְאִי
דְּכֹתִיב, (שְׂמוּאֵל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֲטֹרַת מַלְכָם מֵעַל

מעל ראשו ומשקלה כפר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד. ושנינו, שקוץ בני עמון מלכם שמו, וזהו עטרת מלכם. מה הטעם ותהי על ראש דוד, ומה הטעם כתוב שקוץ, שהרי בשאר אלהי העמים עובדי עבודה זרה כתוב אלהי העמים, אלהים אחרים, אל נכר, אל אחר, ובזה אמר שקוץ אחד.

אמר לו, ובכל אלהי העמים עובדי עבודה זרה כף קרא להם הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דברים כג) ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם. ומה שאמר ויקח את עטרת מלכם, שהוא מלכום - כף הוא ודאי. אלא אפי הגת, עד שלא התגיר, אז הוא שבר את אותה עטרת של אותו מלכום, אותה דמות שחקוקה עליה ופגם אותה, אז הוא עשה אותה הפך להנות ממנה, והיתה על ראשו. ובא וראה, שקוץ בני עמון, נחש אחד בחקיקה צמקה היה חקוק על אותו פתח, ולכן נקרא שקוץ זהמא.

רבי יצחק אמר, הסירו את אלהי הנכר - אלו שאר נשים שהיו מביאות בתוכן כל עדיהן, ועל זה כתוב ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר, אלו נשים וכל עדיים וכל עבודה זרה של זהב וכסף. ויטמן אותם יעקב, כדי שלא יתנו מצד של עבודה זרה כלל.

בא ראה שיעקב איש שלם בכל הנה, והנה נדבק בקדוש ברוך הוא. מה כתוב? ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל הענה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי. מיד - ויתנו את יעקב. מפאן שצריך האדם לשבח את הקדוש ברוך הוא ולהודות לו על נסים ועל טובות

ראשו ומשקלה כפר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד. ותנינן, שקוץ בני עמון מלכם שמה. ודא הוא עטרת מלכם. מאי טעמא ותהי על ראש דוד. ומאי טעמא כתיב שקוץ. דהא בשאר טעוון עממיא עובדי עבודה זרה כתיב אלהי העמים, אלהים אחרים, אל נכר, אל אחר, ובהאי אמר שקוץ חד.

אמר ליה, ובכל טעוון עממיא עובדי עבודה זרה הכי קרא לון קדשא בריך הוא, דכתיב, (דברים כג) ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם. ומה דאמר ויקח את עטרת מלכם, דאיהו מלכום, הכי הוא ודאי. אלא איתי הגת עד דלא אתגגיר, כדין איהו תבר לה לההוא עטרת דאיהו מלכום, ההוא דיוקנא דחקיק עליה ופגים לה. כדין איהו עבד לה היתר לאתהני מנה והות על רישיה. ותא חזי, שקוץ בני עמון, חד חוץ בסורטא הוה חקיק על ההוא כתרא, ובגין כף אקרי שקוץ זהמא.

רבי יצחק אמר, הסירו את אלהי הנכר, אליו שאר נשין דהוו מייתי בגוייהו כל נבזבזן דלהון. ועל דא כתיב ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר. אליו נשין, כל נבזבזן וכל טעוון דדהבא וכספא. ויטמן אותם יעקב, בגין דלא (דף קעג ע"ב) יתהנון מסטרא דעבודה זרה כלל.

תא חזי, דיעקב גבר שלים בכלא הוה, והוה מתדבק ביה בקדשא בריך הוא. מה כתיב, ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל העונה אותי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, מיד ויתנו אל יעקב. מפאן דבעי בר נש לשבחא לקדשא בריך הוא ולאודאה ליה על נסין ועל טבאן